

Josip Broz Tito

ELTÖKÉLTEN FOLYTATJUK AZ EGYENJOGÚ NEMZETEK ÉS NEMZETISÉGEK SZOCIALISTA ÖNIGAZGATÁSÚ KÖZÖSSÉGÉNEK ÉPÍTÉSÉT

A JSZSZK ELNÖKÉNEK 1976. NOVEMBER 26-ÁN A SZÖVETSÉGI
KÉPVISELŐHÁZBAN ELHANGZOTT BESZÉDE

Eltársnők és elvtársak!

Önök előtt van a Jugoszláv Szocialista Szövetségi Köztársaság Elnökségének jelentése, amely kimerítően beszámol a társadalmi-politikai és gazdasági fejlődésünkben és külpolitikánkban elért eredményeinkről, a felmerülő problémákról és az előttünk álló feladatokról. A jelentéssel kapcsolatban kívánom elmondani néhány megfigyelésemet és értékelésemet.

Mindenekelőtt hangsúlyozni akarom, hogy az utóbbi években erőteljesen haladunk előre a szocialista öngazgatás átfogó rendszerének építésében. Sok fontos megállapodás született a leendő társadalmi-gazdasági fejlődés irányelveiről. Létrejöttek az alkotmányban előirányzott szervek és intézmények. Kidolgoztuk az akcióprogramokat, hogy minél tökéletesebben szavatoljuk a munkásosztály vezető szerepét a társadalmi-gazdasági és a politikai élet minden területén. Elfogadtunk sok új törvényt, s a legfontosabbat közülük, a társult munkáról szóló törvényt éppen most hoztuk meg. Az elmondottaknak köszönhetően fokozódott szocialista öngazgatású társadalmunk szilárdsága, és megszületett további fejlesztésének világos távlata.

A föderációban új viszonyok jöttek létre. Érvényesült a köztársaságok és tartományok öngazgatási önállósága, és egyúttal megerősödött egységük is. Ma sokkal felelősebbnek érzik magukat nemcsak saját fejlődésükért, hanem az egész közösség előrehaladásáért. Mert csak az ilyen politikában látják Jugoszlávia nemzetei és nemzetiségei a teljes nemzeti érvényesülések és a sokoldalú szocialista fejlődés lehetőségét.

Egyre inkább igazolódik, hogy a teljes egyenjogúság és szolidaritás alapján, megállapodások útján és az érdekek egybehangolásával lehet sikeresen megoldani a legbonyolultabb problémákat is. Ennek történelmi jelentősége van, mert szavatolja a testvériséget és egységet, s ezáltal Jugoszlávia szilárdságát és integritását is.

A társult munka szerveződése és a küldöttrendszer működtetése ma társadalmunk forradalmi átalakulásának alapját jelenti. Ezzel létrejöttek az előfeltételek, hogy a munkásosztály és az összes dolgozó közvetlenül irányítsa az összes társadalmi teendőt. Maga a képviselőházi rendszer is széles öngazgatási alapot kap, és a munkásosztály politikai hatalmának hatóeszközüvé válik. Az elmondottak gyakorlati megvalósításában, az említett rendszer nyújtotta óriási lehetőségek igénybevételeiben azonban sokkal gyorsabban és következetesebben kell előrehaladnunk.

Elvtársnők és elvtársak!

Az elmúlt időszakban bekövetkezett a munkásosztály, a parasztság és az értelmiségiek még szorosabb együttműködése. Meggyorsult az összes dolgozónak a szocializmusért és az öngazgatásért vívott harc platformján való gyakorlati egyesülésének folyamata. A munkásosztály társadalmi és gazdasági helyzete megerősödött. A munkásosztály közvetlenebb tevékenységet fejt ki a társultmunka-alapszervezetekben, helyi közösségekben, érdekközösségekben és társadalmi-politikai közösségekben az öngazgatási viszonyok fejlesztése érdekében. Fokozódott szocialista öntudata és egysége, mégpedig azon felismerés alapján, hogy a munkásosztály érdekei hazánk minden részében azonosak. Ezért reagál érzékenyen az öngazgatás fejlesztésének bármilyen lelassulására és a társadalmunkban megnyilvánuló deformációk valamennyi formájára. Természetesen nem szabad szem elől tévesztenünk, hogy a munkásosztály valamennyi része nem él azonos feltételek között, hogy nem küzdöttük le a munkásosztályban jelentkező összes olyan ellentmondást, amelyekből veszedelmes érdekösszetűzések származnak; a munkások nem tanúsítanak kellő érdeklődést a társadalmi munkatermelékenység fokozása iránt; továbbá magántulajdoni ösztönösség és különféle elhajlások tapasztalhatók.

A jelenlegi mozgások egyik jellegzetessége, hogy a munka és az eszközök társítása alapján egyre szilárdabb szövetség jön létre a munkások és a parasztok között. A mezőgazdasági magántermelők mindinkább rájönnek, hogy a munka társítása a javukat szolgálja, és szebb jövőjük elválaszthatatlan összefüggésben áll a szocialista öngazgatási viszonyok fejlődésével. A falvakban egyébként jelentős társadalmi és anyagi előrehaladás és az életszínvonal emelkedése tapasztalható, s mindez a parasztság kedvező politikai hangulatában is megnyilvánul, továbbá abban, hogy támogatja egész politikánkat. Ez a legmegfelelőbb záloga annak, hogy sikeresen le fogjuk küzdeni a falun bekövetkező gyökeres változásokból eredő problémákat, és tovább folytatjuk a falu szocialista átalakulását. Ehhez természetesen az összes felelős társadalmi tényező hatékonyabb tevékenysége szükséges, mert a szervezett szocialista erők nem szálltak síkra kellő

mértékben a mezőgazdaság már elért fejlettségi fokából eredő lehetőségek hasznosításáért.

A pozitív folyamatok kiterjednek az értelmiségre is, amely egyre inkább a társult munka és a munkásosztály szerves részévé válik. Társadalmunk öngazgatási viszonyaink és különösen az érdekközösségeknek és a küldöttrendszernek a fejlesztésével bővül annak lehetősége is, hogy az értelmiségi dolgozók alkotó módon hozzájáruljanak közösségünk előrehaladásához és egyidejűleg közvetlen hatást gyakoroljanak saját társadalmi helyzetükre. Csakis ilyen alapon küzdhetik majd le a saját soraikban jelentkező azon ellenállásokat, amelyeknek az a célja, hogy továbbra is megmaradjon az értelmiségnek mint külön társadalmi rétegnek történelmileg túlhaladott helyzete. Ez az egyedüli útja annak, hogy megszüntessük az anyagi és a szellemi terület, a szellemi és a fizikai munka közötti szakadékot. A különféle elitisztikus és avantgardista, valamint hasonló koncepciók arra törekszenek, hogy az értelmiséget elválasszák a munkásosztálytól, igazi ihletforrásuktól és a való alkotószabadságtól.

Egyszóval, az összes dolgozó egysége és az öngazgatáshoz, valamint a szocializmushoz való ragaszkodása sokkal nagyobb, mint bármikor korábban, és közösségünk szilárdságának fontos tényezője. Forradalmunk folytonossága abban is megnyilvánul, hogy jelenlegi fázisában hatékonyan közreműködik az összes nemzedék, s hogy a fegyveres harcok résztvevőinek forradalmi tapasztalata azoknak a fiataloknak a lelkesedésével párosul, akik egyre felelősebb feladatokat vállalnak magukra szocialista öngazgatású társadalmunk fejlesztésében.

Mindez kifejezésre jut társadalmunk jobb szerveződésében és azon képességében, hogy szembehelyezkedik a társadalom alapértékei, a hazánk integritása és függetlensége ellen irányuló valamennyi kísérlettel. A kitűzött célok elérésére irányuló harc folyamán ugyanis elkerülhetetlenül fel kell számolnunk az osztályellenség maradványait és a különféle dogmatikus és liberális ellenállásokat.

Nekünk sikerült megakadályoznunk a nacionalista erők azon kísérleteit, amelyeknek az volt a céljuk, hogy aláaknázzák közösségünket. Függetlenül attól, hogy az unitarizmus, szeparatizmus vagy irredentizmus formájában jelentkezik-e, a nacionalizmus mindig arra törekszik, hogy kihasználja a fejlődésünkkel járó nehézségeket, és megingassa öngazgatási szocializmusunk alapjait, veszélyeztesse többnemzetiségű közösségünk egzisztenciáját. Ezáltal a nacionalizmus, akár csak többi ellenségeink, mindig összefüggésbe kerül az idegen érdekekkel, és az idegen beavatkozás támaszául szolgál.

Elért eredményeink biztosították a Kommunista Szövetség politikájának tömeges támogatását, és leszűkítették az öngazgatásellenes és ellenes erők tevékenységének területét. Elhárítottuk az ideológiai ingadozá-

sokat is annak tekintetében, hogy az államigazgatás milyen szerepet tölt be az öngazgatású társadalomban. Kifejezésre jutott az a felismerés, hogy az állami szervek a dolgozók biztonságának és jogaik védelmezésének fontos tényezői, s ez hozzájárult munkájuk hatékonyságának fokozásához.

Igen jelentős előrehaladás tapasztalható az általános honvédelem átfogó rendszerének és a társadalmi önvédelem valamennyi megnyilvánulási formájának további tökéletesítésében is. Valóban elégedettek lehetünk azzal, amit a fegyveres erőink és biztonsági szolgálatunk állandó tökéletesítése érdekében megtettünk. Közösségünk a jövőben is mindent meg fog tenni, hogy fokozza az ország biztonságát.

Intenzív tevékenység folyik tehát társadalmunk további öngazgatási átalakulására. Ez a harc, amelyet világos politikai platform és világosan meghatározott távlatok alapján folytatunk, kifejezi polgáraink igazi hangulatát és hazánk jelenlegi társadalmi-politikai helyzetének pozitív jellegzetességeit. Ez a helyzet annál inkább jelentős, mert a belső ellenállások és ellentmondások demokratikus alapon történő leküzdésével, valamint különböző irányból hazánkra nehezedő állandó nyomásokkal való sikeres szembehelyezkedéssel egyidejűleg teremtettük meg. Ez egyúttal igazolja a Jugoszláv Kommunista Szövetség politikájának helyességét, pártunk egységét és szilárdságát, valamint egész közösségünk összetartását és szilárdságát is.

Elvtársnők és elvtársak!

A világon tapasztalható rendkívül bonyolult gazdasági mozgások időszakában, amely a legsúlyosabban érinti a kevésbé fejlett országokat, sikerült megtartanunk helyünket a gyors ütemű gazdasági fejlődést elérő országok sorában. Eközben jelentősen csökkent az infláció és a megélhetési költségek emelkedésének nyomása. A gazdasági stabilizációs politikában jelentős eredményeket értünk el, mégpedig dolgozóink odaadó tevékenysége, valamint az öngazgatási, társadalmi és állami szervek szervezett akciói révén. Ez hozzájárult a politikai stabilizációhoz is, és feltételeket teremtett öngazgatású társadalmunk további előrehaladásához.

Továbbra is szemben találjuk magunkat a gazdaság súlyos és tartós jellegű problémáival, a termelékenység gyorsabb fokozásának, a jobb szervezethez, a kapacitások tökéletesebb és hatékonyabb igénybevételének, a kifizetődőbb beruházásoknak és általában az intenzívebb gazdálkodásnak a szükségességével. Ugyancsak állandó erőfeszítéseket kell tennünk a kevésbé fejlett köztársaságok és tartományok fejlesztési problémáinak gyorsabb megoldása céljából. Az egész közösség egyenletes fejlődéséhez szükséges optimális feltételek megteremtésének keretében gyakorlatunkból ki kell küszöbölni az elzárkózás, lokalizmus és partikularizmus minden olyan megnyilvánulási formáját, amely nemcsak a társultmunka-szerveze-

tekben és a községekben, hanem köztársasági szinten is tapasztalható. Ezért van szükség a munka és az eszközök megfelelő társítására.

A folyó évi gazdasági tevékenységgel kapcsolatban arra kell törekedni, hogy a fogyasztás minden nemét és különösen az általános és közös fogyasztást a termeléstől és a munkatermelékenységtől tegyük teljesen függetlévé. Abban a rendszerben, amelyet az alkotmány alapján most alakítunk ki, szintén igen lassan szabadulunk meg a költségvetési adminisztratív viszonyoktól, a régi módszerektől és magatartástól, az eszközök észszerűtlen mirefordításától.

— Ugyancsak szembe kell szállnunk azokkal a kísérletekkel, hogy gazdasági és társadalmi indoklás nélkül növeljék az árakat, és ennek céljából politikai nyomást gyakoroljanak. Mindez ugyanis serkenti az inflációt, jóllehet tudjuk, hogy már elég sok kárt okozott. Ezért határozottabb társadalmi akcióra van szükség.

Ezúttal is hangsúlyozni kívánom, hogy nem engedhetjük meg a gazdaság újratermelési képességének csökkenését. Ha ebben a hozzáállásunkban kitartóak leszünk, a társultmunka-szervezetektől még határozottabban követelhetjük, hogy a beruházások, a jövedelemelosztás, az árak stb. tekintetében az elfogadott megállapodásokkal és tervfeladatokkal összhangban tevékenykedjenek.

Dolgozóink előtt ismeretesek gazdasági fejlődésünk irányelvei és stratégiája.

A nemrég elfogadott ötéves terv magában foglalja a fejlődés fő céljait és elsőbbségeit, valamint a gazdaságpolitika legfontosabb törekvéseit. Most az egész társadalom köteles őket életrehívni, mert ez a dolgozók létfontosságú érdekeinek kielégítési feltétele a foglalkoztatás, a munka szerinti javadalmazás, az életszínvonal emelése, valamint az egyre jobb munka- és életfeltételek megteremtése tekintetében.

Ezúttal is fel akarom hívni a figyelmet arra a tényre, hogy továbbra is tökéletesítenünk kell a társult munka jövedelmi viszonyainak rendszerét. Eközben külön figyelmet kell szentelni az olyan jövedelem- és személyi-jövedelem-elosztási rendszer fejlesztésének, amely erőteljesen serkenti a munkahelyen végzett minél sikeresebb tevékenységet, a termelési és beruházási eszközök tökéletesebb hasznosítását, valamint a munka és az eszközök minél intenzívebb és racionálisabb társítását. Ez a serkentő elem nemcsak az öngazgatási rendszer sikeres működtetésének és a gyorsabb ütemű társadalmi-gazdasági fejlődésnek, hanem az ország kedvező politikai helyzetének fontos előfeltétele is.

Az említett elosztási rendszer ugyancsak erőteljesen és állandóan serkenti majd a munkatermelékenység fokozását, ez pedig csakis a dolgozók közvetlen döntéshozatalával érhető el. Ezért továbbra is szembe kell szállnunk mind az egyenlősdivel, mind az anyagi helyzet tekintetében jelent-

kező aránytalanságokkal és olyan szociális különbségekkel, amelyek nem a társadalmilag meghatározott munkakerkentésen és a társadalmi eszközökkel való jobb gazdálkodáson alapulnak. Egyébként ez előfeltétele a társadalmunkban szintén nélkülözhetetlen szolidaritás fejlesztésének is. Ezenkívül megfelelő elosztás nélkül nem tudjuk sikeresen megoldani az életszínvonal és a társadalmi jólét számos problémáját sem az egészségügyi szolgálatban, az oktatásban, lakásépítésben, gyermekvédelemben és más területeken.

Elvtársnők és elvtársak!

Társadalmunk szilárdsága, népünk és közösségünk egysége hozzájárul az ország nemzetközi helyzetének és biztonságának állandó erősödéséhez is. Az összes öngazgatási tényező közreműködésével csakis az ilyen Jugoszlávia fejleszthetett ki széles körű és sokoldalú nemzetközi együttműködést és érhetett el tekintélyt és elismerést a nemzetközi viszonyok jelentős tényezőjeként.

El nem kötelezett politikánk a jugoszláv forradalom történelmi folytonosságát és az egyenjogú nemzetek és nemzetiségek szocialista öngazgatású közösségének lényét fejezi ki. Ez a politika szavatolja legjobban a szilárd nemzetközi helyzetet és a nemzetközi viszonyokban betöltött szerepet, s ezzel hozzájárul a gyors és állandó társadalmi-gazdasági előrehaladáshoz szükséges feltételek megteremtéséhez is. E politika tehát belső szilárdságunk fontos tényezője is, s ezért részesül a dolgozóknak és a polgároknak, hazánk minden nemzetének és nemzetiségének legszélesebb körű támogatásában.

Jugoszláviának a világgal és főleg az el nem kötelezett országokkal és a társadalmi előrehaladás, a szocializmus és a bérek más erőivel való egyre szélesebb körű együttműködése annál fontosabb, hogy a nemzetközi viszonyokban tapasztalt bizonyos fejlődés ellenére nem hárult el a nemzet és ország függetlenségét, szuverenitását és biztonságát fenyegető sok veszély. Különböző eszközökkel továbbra is nyomást gyakorolnak egyes országokra, tehát Jugoszláviára is. Azok az álláspontok, amelyeket hazánk képvisel, és az a tevékenység, amellyel hozzájárultunk a helsinki európai biztonsági és együttműködési értekezletnek, továbbá az európai kommunista és munkáspártok berlini értekezletének és különösen az el nem kötelezett országok állam- és kormányfői colombói V. értekezletének sikereihez, kifejezi hazánk fokozott nemzetközi szerepét és helyzetét.

Ilyen politikát folytatva, amely biztosította hazánknak az említett helyzetet, mi nemcsak saját szabadságunkat és függetlenségünket védelmezzük, hanem egyúttal hozzájárulunk az egyenjogú nemzetközi együttműködés kialakításához és a világbéke megszilárdításához. Az elmondottnak megfelelően teszünk erőfeszítést az új nemzetközi gazdasági rend

megteremtésére, a fejlődő országok helyzetének javítására és ily módon a jelenkori világ egyik legmélyebb ellentmondásának elhárítására is.

Továbbra is említett politikánkat fogjuk érvényesíteni, jobbunkat nyújtjuk mindazoknak, akik készek elfogadni, és támogatjuk mások építő jellegű kezdeményezéseit is.

Elvtársnők és elvtársak!

Társadalmunk valamennyi szocialista erői előtt továbbra is nagy feladatok állnak, amelyeket biztosan sikerrel teljesítünk, mert világos képet alkottunk arról, amire törekszünk, és meghatároztuk közösségünk öngazgatási fejlődésének konkrét platformját is. E feladatok teljesítése közben Jugoszlávia összes nemzetének és nemzetiségének dolgozói készek még szervezettebb tevékenységet kifejteni, és ez sikerünk záloga. Ez egyúttal a legjobb válasz is mindazoknak, akik a Jugoszlávia sorsa vagy a hazánkban épülő szocializmus iránti hazug aggodalom árca mögött meglapulva nyomást gyakorolnak ránk azzal a céllal, hogy letérítsenek bennünket utunkról, akadályozzák önálló fejlődésünket, és veszélyeztessék függetlenségünket. Saját erőnkre támaszkodva akárcsak forradalmunk minden eddigi szakaszában, dolgozóink nyugodtan és eltökélten folytatják az egyenjogú nemzetek és nemzetiségek szocialista öngazgatású közösségének kiépítését, boldogabb jövőnk megalkotását és biztos zálogát.